Περί της δημιουργίας των Αγγέλων (Αγ. Νεκτάριος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 24 Μαΐου, 2011

Μεταγλώττιση στην Νεοελληνική υπό **Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Δ. Δράγα,** δφ, δθ, δθ.

1. Εκτός από τη δημιουργία του αισθητού κόσμου και τη δημιουργία του ανθρώπου, δημιούργησε ο Θεός και άλλα λογικά όντα;

Μάλιστα. Ο Θεός δημιούργησε και έναν άλλο κόσμο, πνευματικό, που υπερβαίνει τον αισθητό, και άλλα όντα, νοερά, λογικά και αυτεξούσια.

2. Από που γνωρίζουμε για τον υπεραισθητό κόσμο;

Μαθαίνουμε για αυτόν και την ύπαρξη των αγγέλων από τις Άγιες Γραφές της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης.

3. Που αναφέρεται στην Παλαιά Διαθήκη η ύπαρξη των αγγέλων;

α) Στη Γένεση, και συγκεκριμένα στο εδάφιο 16:78 κτλ., αναφέρεται ότι φανερώθηκε άγγελος στην Άγαρ. Αυτή είναι η πρώτη αναφορά σε αγγέλους, ακολουθούν, όμως, και διάφορες άλλες αναφορές σε αγγέλους στο βιβλίο της Γένεσης.

β) Στο Δευτερονόμιο, εκεί που μιλάει ο Μωϋσής για αγγέλους, διαβάζουμε, ότι «*όταν ξεχώριζε ο Κύριος τα έθνη, διασπείροντας τα παιδιά του Αδάμ, καθόρισε όρια για τα έθνη που αντιστοιχούσαν σε αριθμό με τους αγγέλους του Θεού*» (Δευτ. 32:8-9).

γ) Επίσης σε όλα τα βιβλία της Αγίας Γραφής υπάρχουν αναφορές σε αγγέλους. Στο βιβλίο του Ιώβ λέγονται τα εξής αξιοσημείωτα: «*Ιδού ήλθαν οι άγγελοι του Θεού και παρουσιάστηκαν ενώπιον του Κυρίου, και ήλθε μαζί τους και ο Διάβολος*» (Ιώβ 1:6), και πιο κάτω, «*όταν έγιναν τα άστρα, τότε οι άγγελοί μου με δοξολόγησαν με μεγάλη φωνή*» (38:7, παράβαλε και 40:14). Επίσης υπάρχουν

αναφορές στο βιβλίο των Βασιλειών, των Αριθμών, κτλ.[14]

4. Που αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη η δημιουργία του υπεραισθητού κόσμου;

Υπάρχουν πολλά σημεία στην Καινή Διαθήκη που αναφέρουν αγγέλους ή αγαθά πνεύματα, όπως επίσης και διαβόλους και πονηρά πνεύματα. Ιδιαίτερα για τη δημιουργία των αγγέλων μας αναφέρει ο απόστολος Παύλος τα εξής: ότι «Στον Υιό βασίστηκε η κτίση όλων των κτισμάτων που βρίσκονται στον ουρανό και στη γη, των ορατών και των αοράτων, δηλ. οι θρόνοι, οι κυριότητες, οι αρχές, οι εξουσίες, όλα έγινα για Εκείνον και με αναφορά σε Εκείνον» (Κολ. 1:16).

5. Γιατί οι άγγελοι ονομάζονται πνεύματα;

Ονομάζονται πνεύματα επειδή η φύση τους είναι πνευματική και επειδή είναι άϋλοι και ασώματοι.

6. Που αναφέρεται στην Αγία Γραφή ότι οι άγγελοι είναι ασώματοι;

Στον Ευαγγελιστή Λουκά αναφέρονται τα εξής: «Ψηλαφίστε με και δείτε ότι το πνεύμα δεν έχει σάρκα και οστά όπως με βλέπετε να έχω εγώ» (Λουκ. 24:39). Επίσης, ο απόστολος Παύλος, όταν παραινεί τους Εφεσίους να ενδυθούν ολόκληρη την πανοπλία του Θεού για να μπορέσουν να αντισταθούν στις μεθοδίες του διαβόλου, λέει τα εξής: «ότι η πάλη αυτή δεν είναι ενάντια σε αίμα και σάρκα, αλλά στις αρχές και εξουσίες, στους κοσμοκράτορες του σκότους του αιώνος τούτου, δηλ. στα πνευματικά (όντα) της πονηρίας που βρίσκονται στα επουράνια» (Εφ. 6:12-13).

7. Τι λένε οι Πατέρες της Εκκλησίας για την πνευματική φύση των αγγέλων;

Οι Πατέρες της Εκκλησίας λένε, ότι οι άγγελοι δεν μετέχουν στην παχυλή γήινη ύλη. Η γνώμη αυτή των Πατέρων διατυπώθηκε στην 7η Οικουμενική Σύνοδο (787) που συνήλθε στη Νίκαια της Βιθυνίας και έχει ως εξής: «Αυτές λοιπόν τις πολύτιμες και σεπτές εικόνες, όπως προελέχθη, τις τιμούμε, τις ασπαζόμαστε και τις προσκυνούμε τιμητικά, δηλ. τις εικόνες των ... και των αγίων και ασωμάτων αγγέλων» (Βλ. Ιερούς Κανόνες). Ο Μέγας Βασίλειος αποδίδει στους αγγέλους ένα σώμα που είναι αέρινο και πύρινο. Στο 16ο κεφάλαιο του συγγράμματός του *Περί του Αγίου Πνεύματος* αναφέρει τα εξής: «Οι Άγγελοι έχουν ένα πάρα πολύ λεπτό σώμα, διότι δεν είναι εντελώς ασώματοι όπως είναι ο Θεός. Για αυτό το λόγο βρίσκονται σε κάποιο τόπο, και γίνονται ορατοί με το είδος του δικού τους σώματος όταν φανερώνονται στους αγίους». Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός θεωρούν τους αγγέλους ασώματους σε σύγκριση με τον άνθρωπο.

«Λέγονται ασώματοι και άυλοι σε σύγκριση με εμάς, γιατί κάθε τι το κτιστό που συγκρίνεται με τον Θεό, ο οποίος είναι ο μόνος ασύγκριτος, βρίσκεται να είναι κάπως παχύ και υλικό, αφού μόνο το Θείο είναι πραγματικά άυλο και ασώματο».[15] Ο άγιος Ιλάριος λέει, ότι «κάθε τι το κτιστό είναι κατ ανάγκη και σωματικό».[16] Ο Ωριγένης θεωρεί τους αγγέλους λεπτοσώματους[17] και το ίδιο ισχύει και με πολλούς άλλους Πατέρες.[18]

8. Υπόκειντο οι άγγελοι στην αμαρτία;

Μάλιστα, υπόκειντο, επειδή κάθε λογικό και ηθικά ελεύθερο δημιούργημα, που έχει τη δυνατότητα να αποφασίζει ελεύθερα, υπόκειται στην αμαρτία. Κατά συνέπεια αυτό ισχύει και για τους αγγέλους. Ο Δαμασκηνός αναφέρει τα εξής: «είναι λοιπόν η φύση των αγγέλων λογική, νοερά και αυτεξούσια, *τρεπτή κατά τη γνώμη*, δηλαδή εθελότρεπτη, αφού κάθε τι το κτιστό είναι και τρεπτό».[19]

9. Τι λέει η Αγία Γραφή γι αυτό;

Η Αγία Γραφή λέει, ότι μερικά από τα αγγελικά τάγματα έπεσαν σε αμαρτία. Ο απόστολος Ιούδας λέει «ότι τους αγγέλους που δεν τήρησαν την αρχή τους, αλλά εγκατέλειψαν το κατοικητήριό τους, τους επιφυλάσσει αιώνια δεσμά σε ζοφερό σκοτάδι την ημέρα της μεγάλης κρίσης» (Ιούδας 6). Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός λέει, ότι «έβλεπε το Σατανά[20] να πέφτει από τον ουρανό σαν αστραπή» (Λουκάς 4:18).

10. Πως ονομάζονται οι άγγελοι που τήρησαν την αρχή τους;

Οι άγγελοι αυτοί ονομάζονται αγαθά πνεύματα, αντίθετα μ’ εκείνους που δεν τήρησαν την αρχή τους και ονομάζονται πονηρά πνεύματα και διάβολοι.

11. Υπόκεινται τώρα πλέον οι αγαθοί άγγελοι στην αμαρτία;

Όχι δεν υπόκεινται, διότι η εμμονή τους στην αγάπη και κοινωνία προς το Θεό, και η ελεύθερη ροπή τους προς το αγαθό, αλλά και η (αγαθή) εκλογή τους απέβη για αυτούς κατά κάποιο τρόπο φυσική και ηθική αναγκαιότητα. Έτσι η εκλογή τους είναι πάντα το αγαθό, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά ο ίδιος ο Θεός, ο οποίος τους αγιάζει και τους διατηρεί πάντοτε αγαθούς. Συνεπώς οι άγγελοι αυτοί έχουν αποβεί άτρεπτοι. Ο Διονύσιος ο Αεροπαγίτης λέει: ότι «Οι άγγελοι είναι δυσκίνητοι προς το κακό, όχι όμως ακίνητοι. Μετά την Ανάσταση του Χριστού έγιναν ολοκληρωτικά ακίνητοι, όχι κατά φύση αλλά κατά χάρη. Για αυτούς σωτηρία είναι η ατρεψία, που τους κάνει να μη φοβούνται την μεταβολή προς το χειρότερο και την απώλεια που επακολουθεί με αυτήν. Έτσι λοιπόν έλαβαν οι άγγελοι την ατρεψία, δηλ. από αυτό που πήραν από το Δεσπότη έμπρακτα, δηλ. τη γνώση της οδού προς την σωτηρία, την

εξύψωση και την ομοίωση με Αυτόν, δηλ. την ταπείνωση που είναι αντίθετη από την έπαρση».

12. Υπάρχει τώρα πλέον στα πονηρά πνεύματα η δυνατότητα επιστροφής τους στο Θεό;

Όχι δεν υπάρχει η δυνατότητα αυτή, και πρώτα-πρώτα γιατί η βούλησή τους ταυτίστηκε με το κακό, για αυτό και πάντοτε σκέπτονται και εκλέγουν το κακό. Έπειτα, γιατί έγινα και παραμένουν εχθροί του Θεού. Και τρίτον, γιατί αποχωρίστηκαν από το Θεό, και ο χωρισμός τους αυτός σημαίνει αιώνιος θάνατος. Αυτό που είναι θάνατος για τον αμαρτωλό είναι η πτώση από την αρχή τους για τους πονηρούς αγγέλους.

13. Πόσα είναι τα αγγελικά τάγματα, δηλ. τα τάγματα της ουράνιας ιεραρχίας;

Τα αγγελικά τάγματα είναι εννέα, και υποδιαιρούνται σε τρεις τριαδικές διακοσμήσεις. Η πρώτη τριάδα είναι: τα Σεραφείμ, τα Χερουβίμ και οι Θρόνοι. Η δεύτερη τριάδα είναι: οι Κυριότητες, οι Δυνάμεις και οι Εξουσίες. Η Τρίτη τριάδα είναι: οι Αρχές, οι Αρχάγγελοι και οι Άγγελοι.

14. Τι λένε οι Γραφές για τον αριθμό των αγγέλων;

Οι Γραφές λένε ότι ο αριθμός των αγγέλων είναι πολύ μεγάλος: «χιλιάδες χιλιάδων και μυριάδες μυριάδων» (Δανιήλ 7:10). Ότι υπάρχουν «περισσότερες από δέκα λεγεώνες αγγέλων» (Ματθ. 6:33). Ότι αποτελούν «πλήθος ουρανίου στρατιάς» (Λουκάς 2:13). Ότι υπάρχουν «μυριάδες αγγέλων» (Προς Εβραίους 12:22).

15. Τι λένε οι Γραφές για τη δύναμη των αγγέλων;

Οι Γραφές λένε ότι η δύναμη των αγγέλων είναι πολύ μεγάλη και ενεργεί και στον πνευματικό και στον υλικό κόσμο. Μέσα στη Γραφή αναφέρονται ως «άγγελοι ισχυροί» και ως «εξέχοντες σε δύναμη» (Β΄ Προς Θεσσαλονικείς 1:7, Ψαλμός 103:20, Βασιλειών 19:35).

16. Ποίες είναι οι ενασχολήσεις των αγγέλων;

Οι άγγελοι βλέπουν το πρόσωπο του Θεού και Τον λατρεύουν, αλλά και διακονούν τις βουλές της Θείας Πρόνοιας (Ματθ. 18:10, Αποκ. 5:11, Α Πετρ. 1:12, Γεν. 28:12, Πράξεις 12:7,23, Ψαλμός 91:10-12, Βασιλειών Β 19:35, Χρονικών Β 16, Ματθ. 13:30-39 και 25:17).

17. Είναι οι άγγελοι αθάνατοι κατά φύση;

Όχι, δεν είναι. Οι άγγελοι είναι αθάνατοι κατά χάρη, αφού είναι δημιουργήματα του Θεού. Ο Δαμασκηνός λεει ρητά: «άγγελος είναι ουσία νοερά … αθάνατη, όχι κατά φύση αλλά κατά χάρη, γιατί κάθε τι που έχει αρχή έχει κατά φύση και τέλος. Μόνον ο Θεός που υπάρχει πάντοτε καί που υπερβαίνει και το 'πάντοτε' κτλ., είναι κυριολεκτικά αθάνατος».[21]

18. Ποιές είναι οι διάφορες σημασίες που έχει η λέξη άγγελος στην Αγία Γραφή;

Σημαίνει *απλούς απεσταλμένους* (Ιώβ 1:14, Λουκάς 7:24, 9:52), *Προφήτες* (Ησ. 42:19, Μαλαχ. 3:1), *Ιερείς* (Μαλαχ. 2:7), *ιεροκήρυκες της Νέας Διαθήκης* (Αποκάλ. 1:20), *απρόσωπους πράκτορες*, όπως π.χ. ένας *στύλος νεφέλης* (Εξ. 14:9), μιά *πανώλη* (Β Σαμ. 24:16,17), *ανέμους* (Ψαλμ. 104:4), *Λοιμούς* – ένα όνομα που προσδίδεται στους κακοποιούς αγγέλους (Ψαλμ. 78:49), σκόλοπα εις την σάρκα του Παύλου, δηλ. *σκόλοπα 'άγγελο σατάν'* (Βν Κορ. 12:7), το *δεύτερο πρόσωπο της Αγίας* Τριάδος: "Άγγελον του προσώπου αυτού" και "Άγγελον της Διαθήκης" (Ησ. 63:9, Μαλαχ. 3:1). Η λέξη όμως άγγελος κυρίως εφαρμόζεται στα λογικά και ουράνια όντα (Ματθ. 25: 31).

19. Τι ήσαν τα Χερουβίμ;

Τα Χερουβίμ ήσαν ιδανικά πλάσματα που συνίσταντο από τέσσερα μέρη, δηλ. από άνθρωπο, βου, λέοντα και αετό. «Η υπερέχουσα όψη ήταν η όψη του ανθρώπου, αλλά ο αριθμός των προσώπων, ποδών και χειρών διέφερε ανάλογα με τις περιστάσεις. (Ιεζεκ. 1:6, πρβλ. και Ιεζεκ. 41:18, 19, και Έξοδ. 25:20).

20. Ποιά είναι η ετυμολογία της λέξης Σεραφείμ, και τι λένε οι Γραφές περί αυτών;

Η λέξη σημαίνει κάτι που *καίει*, *λάμπει*, *θαμπώνει* και αναφέρεται στην Γραφή μόνο μία φορά (Ης. 6:2,6).

21. Υπάρχει απόδειξη ότι οι άγγελοι ανήκουν σε διάφορες τάξεις;

Μάλιστα υπάρχει· 1ον) από τη διατύπωση της Γραφής: ο Γαβριήλ διακρίνεται από το ότι στέκεται ενώπιον του Θεού (Λουκ. 1:9) με την έννοια ότι κατέχει κάποια υψηλή θέση. Ο Μιχαήλ διακρίνεται ως ένας από τους άρχοντες (Δανιήλ 10:13). Επίσης τα επίθετα αρχάγγελοι, θρόνοι, αρχαί, κυριότητες, δυνάμεις (Ιούδ. 9, Εφ. 1:21) μαρτυρούν την ύπαρξη τάξεων.

(Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως "ΙΕΡΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΗΤΟΙ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ", κεφ. 4)

(Πηγή)